

slovenski čebelar

1 9 6 6

LETO LXVIII

ŠT. 8

VSEBINA

Poročilo predsednika Valentina Benedičiča na XV. rednem občnem zboru Zveze čebelar- skih društev za Slovenijo v Ljubljani dne 8. maja 1966	209
Poročilo urednika Slov. čebelarja prof. Edija Senegačnika na XV. rednem občnem zboru Zveze čebelar- skih društev za Slovenijo v Ljub- ljani dne 8. maja 1966	215
Julij Mayer: Naše čebele v avgustu	217
Aforizmi	218
Dr. ing. Jože Maček: Natančni poskusi o stru- penosti sevina za čebele	219
Leopold Debevec: S čebelami in čebelarji skozi stoletja	222
Tihomir Donski: Nekaj poizkusov o medenju ajde	227
Vrnjo Vrčko: Kako uničujejo sadjarji naše čebele	250

OSMR TNICE

Ivan Grubič, Jože Ajster, Miha Tomšič	232
---	-----

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 1700 din, ga prejema-
jo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelar-
skih društev za Slovenijo v Ljubljani,
Cankarjeva cesta 3/II, tiska CP Delo — obrat Triglav-
ska tiskarna v Ljubljani, ureja
uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen,
Slavko Raič, France Rome, Edi Senegačnik in Joško Slander.
Odgovorni urednik Edi Senegačnik. Letna naročnina
za nečlane 2000 din, za inozemstvo 2500 din. Posamezna številka na 32 straneh
stane 230 din, na 16 straneh 120 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor
plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta
v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri Narodni banki
v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 503/8-357

POROČILO

predsednika Valentina Benedičiča na XV. rednem občnem zboru Zveze čebelarских društev za Slovenijo dne 8. maja 1966

(Nadaljevanje)

Spominjam se, da nam je pred nekaj leti odstopil naš Savez pčelarskih organizacija v Beogradu naročilo za matice iz Avstralije, ki mu ga je posredoval Zvezni izvršni svet — Sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo. Bilo je že nekoliko pozno glede na vzrejno sezono. Da bi obdržali tržišče, smo skušali ustreči tej želji prek podjetja Medex. Kakor pa vidimo iz navedenega dopisa, ta stvar ni uspela. Tudi v Rusijo izvažata matice Avstrija. V letu 1964 jih je izvozila 500, v letu 1965 pa 800 po 125 šilingov. Nekoč je izvažal v Rusijo matice tudi naš Jan Strgar. Kje so vzroki za to? Noben vzrejevalec nima interesa za tako vzrejo matic, pri kakršni je prikrajšan predvsem on, ki največ dela in materialno največ žrtvuje. In vendar gredo naše matice še danes — seveda ilegalno po svetu. K našim čebelarjem, in to ne samo k vzrejevalcem, prihajajo iz zamejstva čebelarji-turisti, ki dobro poznajo naslove naših čebelarjev. Nekateri poznajo celo evidenčne oznake čebeljih rodov, ki jih gojijo naši čebelarji in zahtevajo matice prav iz določenega čebeljega rodu. Takega ilegalnega širjenja naših matic v drugi polovici 20. stoletja, ko ves svet stremi za medsebojnim spoznavanjem in postajajo državne meje vedno bolj le neka formalna ovira, pač ne bo nihče več preprečil s kakimi togimi in neživljenjskimi predpisi. Tudi naša čebe-

larska politika v zadnjih 15 letih je napravila na tem področju nepopravljivo škodo.

V roke mi je prišla neka okrožnica naše organizacije iz leta 1947 o razdelitvi inventarja za 10 plemenilnih postaj. V okrožnici se omenjajo plemenilne postaje Kopsiče v Kamniški Bistrici, Prelesnik v Logarski dolini, Raskovec pri Vrhniki, Pustov mlin pri Litiji, Srednja gora pri Novem mestu, Opatja gora pri Kostanjevici, Jelenov žleb pri Ribnici, Jezersko, Pokljuka in Pohorje. Torej kar 10 plemenilnih postaj. To leto je izšla tudi knjižica prof. J. Verbiča »Vzreajmo najboljše čebele«. Še pred 19 leti je torej naša organizacija precej delala pri vzreji in izbiri dobrih čebel. Zato se upravičeno ustavljamo pri tem problemu in se vprašamo, kje so vzroki, da se naše čebelarstvo ne more danes uspešno uveljaviti v tej specialnosti doma in v zunanjem svetu. Če izvzame mo plemenilno postajo »Pod Zelenico«, ki se je porodila z velikimi mukami šele lani, nimamo niti ene plemenilne postaje v rokah organizacije. Skušal bom odgovoriti na vse to ob zaključku poročila.

Problem št. 3 — Naš čebelarski naraščaj. Še vedno je precej čebelarskih društev, ki niso izvršila popisa v svojih delovnih okoliših. Morda nekatera društva omalovažujejo to delo. Toda rezultati popisov, ki so bili doslej opravljeni, pokažejo marsikaj zanimivega. Med drugim tudi to, da nastaja že zaskrbljujoč problem našega čebelarskega naraščaja. To ni več zgolj zadeva naše čebelarske organizacije, temveč v enaki meri tudi širše skupnosti. Po doslej zbranih podatkih je povprečna starost čebelarjev pri posameznih društvih med 50—60 leti. Kakor vse kaže, bo to povprečje zelo verjetno veljalo za vso Slovenijo. Čebelarskega naraščaja torej skoraj nimamo. Naša organizacija skuša dopolniti to vrzel z ustanavljanjem čebelarskih krožkov po šolah. Za to pa z redkimi izjemami ni pravega razumevanja niti pri šolskih vodstvih, še manj pa pri družbeno političnih skupnostih. Pred kratkim je npr. čebelarska družina Tabor pri Celju odprla šolski čebelnjak za pouk šolske mladine. To slovesnost je združila s filmskim predavanjem o čebelarstvu. Predavanja naj bi se udeležila tudi šolska mladina. Udeležil se pa ni nihče od učencev, ker jih šolsko vodstvo ni obvestilo, čeprav je bilo naprošeno, da to stori. Čebelarskim društvom in družinam priporočamo, da pri ustanavljanju čebelarskih krožkov obdržijo lastninsko pravico do čebelnjakov, panjev in drugega inventarja, ki so ga dali na uporabo čebelarskim krožkom, da bi ga lahko obdržali še dalje za te namene, če bi krožek iz kakršnegakoli vzroka prenehal delati. Če ne bodo tako napravili, se bo po morebitni ukinitvi krožka verjetno izgubil še inventar. Zanimivo je, da je avstrijska čebelarska zveza po izjavi njenega predsednika g. Alojza Tropperja v Mariboru 13. marca t. l. že premostila te težave in uspela prirediti mladino v svoje vrste.

Problem št. 4 — Znanstveno raziskovalna dejavnost. Razmere so ostale približno enake, kakor so bile ob lanskem občnem zboru Zveze. Predstavniku za kmetijstvo pri republiški skupščini ing. V. Križniku sem novembra lani pojasnil, kako je s to dejavnostjo. Razgovor je bil brez dvoma koristen. Tudi ing. Križnik je povedal nekaj misli k organizaciji te dejavnosti. Ogrevale se je za ožje sodelovanje med veterinarsko in kmetijsko razisko-

valno službo na tem področju. V Gradcu sem oktobra lani lahko videl, kako lepo sodeluje v Avstriji znanstveno raziskovalna služba in čebelarstva organizacija. Eden izmed vzrokov za zaostajanje te dejavnosti je brez dvoma neizvršitev sklepa, ki je bil sprejet pred dvema letoma pri sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo, naj se ta dejavnost organizira zopet pri Kmetijskem inštitutu Slovenije, kjer bi se lahko povezovala z drugimi kmetijskimi strokami, ki so po naravi svoje proizvodnje navezane na čebelarstvo. Vsekakor bo treba pri pristojnih organih odločno spregovoriti tudi o tem problemu. V zvezi s tem naj ugotovim, da pri odpravljanju vplivov etatizma na znanstveno raziskovalnem področju še ni organiziran noben nadomestni organ, ki bi odgovarjal za to dejavnost. Raziskovalna dejavnost na področju čebelarstva je splošnega družbenega pomena in je zaradi tega ne morejo reševati kaka sorodna gospodarska podjetja, ker takih podjetij skoraj ni. Ker je ta zadeva splošnega družbenega pomena, bi moral biti zanj pristojen neki višji organ. Ne vemo pa, kateri naj bi bil ta organ. Škodljivost takega stanja je vedno bolj očitna.

Problem št. 5 — Materialni pogoji za uspešnejše delo naše organizacije. Naloga naše organizacije je po pravilih predvsem pospeševanje čebelarstva. V Sloveniji ni nobene druge čebelarske organizacije, ki bi mogla opravljati to nalogo. Za vsako pospeševalno delo pa so potrebna sredstva. Tudi naša organizacija jih je imela svoj čas. Po starem slovenskem reku »kamen do kamna palača« so naši čebelarski predniki vztrajno zbirali sredstva za Janšev dom. Od nekdanjega blagovnega oddelka Slovenskega čebelarskega društva je zrastle Društvena čebelarna z lastnimi delavnicami v domu Antona Janše na takratni Tyrševi cesti. Po vojni sta se združili Slovensko čebelarsko društvo in Čebelarska zadruga uslužbencev drž. železnic v enotno Čebelarsko zadrugo Slovenije. Prejšnja društvena čebelarna se je pa preimenovala v zadržno čebelarno. Maja 1951 je prešla čebelarska zadruga kot »specializirana« zaradi uvajanja kmetijskih zadrug splošnega tipa v likvidacijo. Ustanovljena je bila Zveza čebelarskih društev za Slovenijo, ki je prevzela zadržno čebelarno, preimenovano v Čebelarno, in mizarstvo delavnico. Iz teh dejavnosti je črpala sredstva za pospeševanje. Takratni gospodarski odsek Zveze pa se je spuščal v prevelikopotezne in tvegane akcije, ki niso bile vedno v skladu z Zvezinimi pravili. Posledica je bila, da je prišla Zveza leta 1953 pod prisilno upravo, in sicer bolj iz formalnih kakor pa stvarnih razlogov. Februarja 1954 sta bili iz njenih dejavnosti izločeni trgovska in obrtna dejavnost ter ustanovljeni samostojni podjetji. Zvezi je ostala samo še pospeševalna dejavnost, vendar pa brez sredstev zanj. Pokojni Avguštin Bukovec je rekel na občnem zboru Zveze 11. aprila 1954, ko je obravnaval te stvari: »Prav nič ne dvomim, da bi republiški izvršni svet ne omogočil nadaljnjega obstoja Zveze v sedanjih obliki s primernimi dotacijami iz svojega proračuna«. Danes se pa že vidno kažejo posledice te ureditve. Zveza je sicer organizacijsko urejena in trdna. Ne more pa uspešno opravljati svojega poslanstva, to je pospeševanja čebelarstva. Ali ni velika škoda za skupnost, da taka organizacija, kakor je naša, ki je sposobna delati in bi rada delala in to poceni, ne more opravljati svojega poslanstva, ker sploh ni nobenih sredstev za to?

Problemi, ki so se nagrmadili okrog čebelarstva, terjajo nujne rešitve, da ne bo še več škode. V vseh okoliških državah ne glede na družbeni sistem je nekako poskrbljeno za sredstva, da morejo čebelarske organizacije opravljati svoje delo. V Avstriji npr. imajo poleg društvene tudi še zadružno čebelarsko organizacijo, ki uravnava promet s čebeljimi proizvodi, skrbi za čebelarske potrebščine in pomaga kriti režijske stroške društev. K izvrševanju programa prispevajo še deželna in zvezna vlada. Njihovih občnih zborov se udeležujejo redno vidni, tudi najvišji resorni predstavniki oblasti. Tudi v socialističnih državah npr. na Češkem, v Romuniji in Bolgariji posveča oblast zadovoljivo skrb čebelarstvu. V enotnem delovnem in finančnem programu je zajeta državna in individualna čebelarska dejavnost. O tem smo že pisali v našem strokovnem glasilu.

Naša organizacija. V preteklem letu smo posvetili največ pozornosti organizaciji, ki je dosegla doslej največje število članstva po vojni, nekaj nad 5600. Vsega je organiziranih okrog 72 % od 7800, kolikor je vseh čebelarjev v Sloveniji. Organizirani čebelarji imajo okrog 70.000 t. j. 87 % od vseh čebeljih družin, ki jih je sedaj okrog 80.000. Doslej je usposobljenih okrog 500 čebelarjev za čebelarske preglednike, ki sodelujejo z veterinarskimi in kmetijskimi inšpekcijami. Naša Zveza je član Saveza pčelarskih organizacija Jugoslavije in prek njega tudi član Apimondije, t. j. svetovnega čebelarskega združenja, ki ima svoj sedež v Rimu. Občni zbori čebelarskih društev so bili na splošno dobro obiskani. Razprava se je razvijala največ okrog različnih čebelarskih problemov, zlasti bolezni in zastrupitev čebel. Skoraj na vseh občnih zborih so udeleženci pogrešali zastopnike pristojnih oblastnih organov in kmetijskih delovnih organizacij, razen zastopnikov veterinarske službe, ki so večkrat tudi aktivno posegali v razpravo. Zveza je sodelovala pri proslavi ljubljanske čebelarske družine ob praznovanju mednarodnega tedna čebelarjev in pri proslavi čebelarske družine Antona Janše na Breznici ob otvoritvi Janševega čebelnjaka. Razpravljala je z Avstrijsko čebelarsko zvezo glede skupnega zatiranja pršičavosti in hude gnilobe čebelje zalege vzdolž državne meje.

List Slovenski čebelar se tiska v 6000 izvodih. Preteklo leto nam je odobril republiški sklad za založništvo 1.000.000 Sdin pomoči. Doslej smo prejeli 800.000 Sdin. Letos smo zaprosili pri tem skladu za 1.500.000 Sdin. V kolikor bodo naši prošnji ugodili, ne morem prav nič poročati, ker so tudi temu skladu odmerjena zelo pičla sredstva. Naše glasilo ima zelo važno nalogo, da širi strokovno obzorje članstva, v organizacijskem pogledu pa propagira tako čebelarsko politiko, da bomo s časom zajeli v naši organizaciji zares vse, kar se na kakršen koli način ukvarja s čebelarstvom.

Naši odnosi s podjetjem Medex so dobri. Zadnji čas nam pomaga tudi finančno pri organiziranju opazovalne in obveščevalne službe o gozdnem medenju.

Kakor sem že omenil, je naša organizacija pripravljena, da dela in da začne reševati številne probleme, ki sem jih v poročilu le deloma nakazal. Če zaradi pomanjkanja sredstev ne bo mogla delati, bo nujno sledila kriza, ki ima kaj lahko nevšečne posledice ne samo za čebelarstvo, temveč posredno tudi za širšo skupnost. Zaradi tega bo treba v letu 1966 rešiti vpra-

šanje finančnih sredstev bodisi v obliki dodeljevanja družbene pomoči na podlagi predloženega delovnega in finančnega programa ali pa se Zvezi omogoči, da bo lahko sama ustvarjala potrebna sredstva za pospeševanja čebelarstva. Morda bi se našla v ta namen kaka čebelarska združna oblika, kar bo sicer v sedanjih razmerah in glede na izkušnje v preteklosti zelo težko izvedljivo. Obstoji tudi možnost, da bi se sporazumno s trgovskim podjetjem Medex ob sodelovanju pristojnih oblastnih organov izvedla ustrezna reorganizacija tega podjetja v smeri tesnejše povezave z našo organizacijo, tako da bi se zmanjšale družbene obveznosti podjetja v korist naše organizacije. Saj je materialno osnovo za začetek svoje gospodarske dejavnosti dobilo to podjetje iz sredstev naše Zveze. Zveza se namreč zaveda, da je v njenem interesu, da to podjetje uspeva in je zaradi tega tudi vodila do njega temu ustrezno politiko.

Predlagam, da imenuje današnji občni zbor posebno komisijo, ki bo ta vprašanja proučila, jih obravnavala s pristojnimi organi družbeno političnih skupnosti in poročala že jeseni na seji upravnega odbora o uspehu svojega dela. Proučiti bo moral tudi temeljno zakonodajo o združništvu, če ta omogoča tako združno čebelarsko organizacijo, ki bi mogla ustvarjati potrebna sredstva za pospeševalno dejavnost Zveze.

Naj zaključim z zahvalo vsem, ki so pomagali, da je naša organizacija v preteklem letu tako napredovala, in še posebej kmetijski službi republiškega sekretariata za gospodarstvo za razumevanje in sodelovanje pri sestavljenju predpisov v prid čebelarstvu.

POROČILO

urednika Slovenskega čebelarja prof. Edija Senegačnika na XV. rednem letnem občnem zboru Zveze čebelarskih društev za Slovenijo dne 8. V. 1966

Naše strokovno glasilo Slovenski čebelar že 68 dolgih let izobražuje slovenske čebelarje. Zasluge tega strokovnega lista so prav očitne. Slovensko čebelarstvo je doseglo visoko raven, ki jo priznavajo tudi tuji čebelarski strokovnjaki. Zasluga za vse to gre predvsem našim čebelarjem, ki so želeli biti vselej napredni. 68 let je pravzaprav dolga doba, in v vsem tem času so stali slovenski čebelarji trdno ob svoji organizaciji in ob svojem listu, ki jih je seznanjal z dogajanjem v naprednem čebelarskem svetu.

Naše glasilo izhaja sedaj v 5800 izvodih. Ni strokovnega lista na Slovenskem, ki bi imel tako visoko naklado in pri katerem bi njegovi naročniki tako zvesto sodelovali.

Tudi v preteklem letu je opravljal naš Slovenski čebelar svoje tradicionalno poslanstvo: naše čebelarje je seznanjal z dogodki v širnem čebelarskem svetu v posebni rubriki Novice iz čebelarskega sveta. Iz pisem bralcev smo lahko razbrali, da jim je ta rubrika posebno všeč. V vsaki številki je prinesel list tudi mesečna navodila, ki so koristila čebelarjem pri njihovem praktičnem delu. Pozabili nismo na znanstvene članke, ki smo jih

skušali približati našim čebelarjem v poljudni, razumljivi obliki in lepi ter preprosti domači besedi. Naši čebelarji take članke vedno bolj cenijo, saj se zavedajo, da brez teorije ne more biti uspešne prakse. V rubriki Naši problemi smo objavljali, kadar je bilo to potrebno, naše pereče čebelarске zadeve. Stalno smo objavljali izvlečke iz zapisnikov sej ožjega odbora in tako seznanjali slovenske čebelarje z delom naše Zveze. Radi smo objavljali tudi dopise in slike iz naših družin in društev. Iz teh prav jasno odseva delo naših organizacij na terenu. Poskrbeli smo tudi za zabavo, saj vemo, da so čebelarji veseli ljudje. V prihodnje imamo pripravljenih še nekaj zabavnih člankov Bonifacija Sršena in novih sodelavcev. Z aforizmi in sršeni skušamo popestriti naš list, s primernimi pesmicami iz življenja čebel pa poživiti in pokazati, da imamo čebelarji tudi smisel za poezijo, če naj bo čebelarstvo res poezija kmetijstva, kot je to zapisal v svojih pesmih latinski pesnik Ovid. Skoro vsaka številka je prinesla tudi osmrtnice. Teh se je zadnje čase toliko nabralo, da smo v nemajhni zadregi, kdaj naj vse objavimo. Čeprav sem lani na tem mestu čebelarjem glede osmrtnic sporočil, naj bodo kratke in jedrnate, se tega navodila niso držali. Zato jih prosim ponovno: osmrtnice naj bodo čim krajše. Poudarjajo naj zlasti to, kaj je pokojnik storil za napredek čebelarstva in za organizacijo. Naj nazadnje omenim še to, kar ni najmanj važno: da je list izhajal redno. Čebelarji so ga dobili vselej že prve dni v mesecu. Pri tem naj samo mimogrede povem, da mora urednik včasih žrtvovati tudi kako noč, da pride list zjutraj že v tiskarno in v stroj. Drugače bi nas v tiskarni odložili in list bi izšel z veliko zamudo. Priznati moram, da nam gredo v tiskarni zelo na roko in da prav zato delo gladko teče.

Uredniški odbor se je sestajal vsak mesec, pregledal prispele članke in jih potem odobril ali pa tudi zavrnil, če niso bili primerni. Čebelarji so pri listu marljivo sodelovali in pošiljali članke, ki jih imamo res na pretek. Srečen urednik! Nismo torej v zadregi za gradivo, ki ga imamo za nekaj mesecev vnaprej.

Nekaterim čebelarjem niso všeč članki o nakladnem panju, ki jih objavlja tovariš Rak. Pravijo, da je tega že dovolj in da imamo slovenski čebelarji drugih važnejših stvari dovolj, o katerih naj bi pisali. Menim, da ne bi bilo prav, ko bi zapirali vrata za seboj in ne bi dovoljevali, da bi čebelarji pisali o svojih mnenjih in izkušnjah. Mnenja naj se le krešejo. Prav je, da pišemo o različnih izkušnjah naših čebelarjev s temi panji, potem bomo že lahko prišli do zaključkov. Vse pisanje v našem listu pa mora zares potekati v dostojnem tonu. V njem ne sme biti prostora za prerekanja in osebne napade. Čebelarji naj se o takih kočljivih stvareh kar sami pogovore, mi v to ne bomo posegali.

Toliko o našem delu v preteklem letu. Kaj pa v prihodnjem? Kar smo storili, še ni dovolj. Dokler človek živi, stremi za tem, da bi bilo njegovo delo še boljše. Letos moramo vse svoje sile predvsem posvetiti izobraževanju in izpolnjevanju naših mladih čebelarjev in čebelarjev začetnikov. V listu bomo odprli posebno rubriko »Naši pionirji nam pišejo«. Za čebelarске začetnike bomo priredili poseben tečaj, za druge čebelarje pa izpopolnjevalnega. Doslej se je javilo za te tečaje že 60 čebelarjev. Najlepši dokaz

za to, da si žele začetniki kot že tudi izkušenejši čebelarji izobrazbe. Največjo skrb bomo morali posvetiti vzreji matic. V listu bomo objavljali članke o vzreji in o plemenilnih postajah. Vprašanje vzreje naših kranjskih matic postaja vedno bolj pereče. Sicer smo zadnja leta spet začeli vzrejati, toda v bistvu je ta panoga naše čebelarške dejavnosti precej zanemarjena. Zdaj so nas začeli opominjati na to sosedi, ki trkajo na naša vrata in ponujajo svojo pomoč. Naj omenim pri tem pismo znanega nemškega čebelarškega znanstvenika dr. Karla Dreherja s čebelarškega inštituta v Mayenu v zvezni republiki Nemčiji. 4. aprila tega leta mi je pisal glede vzreje tole: »Na kongresu v Bukarešti sva se pogovarjala o vaših kranjskih čebelah sivkah in o vzreji pri vas. Vaša kranjska čebela sivka se je v zadnjih 20 letih izkazala kot gospodarsko najboljša čebelja pasma. Prav zato jo moramo zavarovati in poskrbeti, da se zaradi vedno večjega mešanja čebeljih pasem ne bi pokvarila. S tem bi izgubili odlično čebelo z najboljšimi lastnostmi. Vemo, da so prišle čebele sivke iz vaših krajev. Poskrbimo za to, da bodo ostale še vnaprej čiste. Ali ste za to, da z nami sodelujete pri obvarovanju. Pomagali vam bomo in natančno preiskali vaše čebele. Letos julija nameravava z gospodom Alberjem iz Messine obiskati Slovenijo in druge republike ter nekatere balkanske dežele. Ogledati si želiva tamkajšnje čebele. Že zdaj vas prosimo, da bi nam v ta namen priskrbeli vsaj 24 letošnjih matic, ki jih bomo potem natančno pregledali in tudi preizkusili.«

Toliko tujci o naši čebeli. Kaj pa mi? Naša čebelarška organizacija je v preteklosti že mnogo storila za vzrejo najboljših matic. Že pred vojno je pionir sodobne vzreje matic pokojni profesor Josip Verbič užival podporo in pomoč nekdanjega čebelarškega društva za Slovenijo in tedanjih oblasti. Po osvoboditvi je bivša Čebelarška zadruga mnogo žrtvovala v ta namen. Ob že znanih sporih v naši organizaciji pa je vse lepó začeto delo propadlo. Danes na žalost Zveza nima toliko sredstev, da bi lahko započela večjo vzrejno akcijo. Pristojni krogi, ki so odgovorni za napredek živinoreje pri nas, ne kažejo prav nobenega zanimanja za čebelarstvo in nimajo prav nobene volje, da bi kakorkoli pomagali. Ob tako odlični čebelji pasmi, ki jo občuduje ves svet, Slovenci oziroma Jugoslovani nimamo prav nobenega čebelarškega inštituta, ki bi se ukvarjal z znanstvenim raziskovanjem čebel, kar bi bilo pri vzreji tako nujno potrebno. Imamo vtis, da odločilni krogi takole menijo: »Če hočejo imeti čebelarji svoj znanstveni inštitut, naj ga sami vzdržujejo!« Taka mnenja so jako zmotna, nevarna in utegnejo biti tudi silno škodljiva. Čebelarji bi tak inštitut vzdrževali, ko bi imeli od čebel sami največje koristi. Ima pa jih v resnici samo naša skupnost. Korist, ki jo opravljajo z opravevanjem, gre v milijarde in to je največji kapital, ki ga dobivamo od čebel, da ne govorimo o prodanem medu, za katerega dobimo dragocene devize. In končno je med tudi naša vsakdanja hrana in zdravilo. Ko bi dobili čebelarji od vse te vrednosti samo en procent, bi prav lahko vzdrževali inštitut in še kaj drugega. Prav gotovo ne bi potem več tožili o pomanjkanju denarja za list, za predavanja, za pomoč mladim čebelarjem in krožkom po šolah. Čebelarji zaradi tega ne razumemo odklonilnega in nerazumljivega stališča naših odločilnih ljudi, ki skrbijo za napredek kme-

tijstva. Poglejmo, kako je s to stvarjo drugod po svetu. Pustimo ob strani napredne zapadne dežele in se ozrimo samo na naše sosedne socialistične države. Kaj vse dajo za čebelarstvo v Sovjetski zvezi, kaj vse v Čehoslovaški in Romuniji. Na obeh mednarodnih čebelarskih kongresih v Pragi 1963 in v Bukarešti 1965 smo se lahko prepričali, kako podpirajo oblasti čebelarske organizacije, privatna in združna čebelarstva. Pri njih smo opazili moderne čebelarske inštitute in laboratorije, v katerih delajo navdušeni, sposobni in nesebični mladi znanstveniki. Videli smo združne in privatne čebelnjake. Čebelarji so nam pripovedovali, kako jih podpira država pri prevažanju čebel, kako jim nudi sladkor za prehrano čebel in še o drugih stvareh. Kaj bo pri nas, če bodo slovenski čebelarji zgubili voljo do nadaljnjega dela in bi potem tudi naše organizacije prenehale? Le poglejmo prazne čebelnjake na deželi, ki samevajo poleg kmečkih domačij. Nikdar več ne bo v njih čebel! Res je, da je v naših čebelarjih še vedno dovolj dobre volje in idealizma. Najlepši dokaz za to je prav njihova zvestoba do čebelarske organizacije in do lista. Ko smo lani končno le morali povišati naročnino za naš list kar za 70 %, se število naročnikov ni prav nič znižalo, celo zvišalo se je nekoliko. Kako lep dokaz, kaj vse so pripravljeni žrtvovati za svojo izobrazbo čebelarji in kaj naša skupnost!

Pri vsem tem pa nikakor ne smemo pozabiti na pomoč Sklada za založništvo, ki je v zadnjih dveh letih podprl naš list, da so ga čebelarji lahko dobivali po stari ceni. To je našemu listu zelo pomagalo, sicer bi ga morali izdajati s še večjo izgubo. Če bo ta pomoč še prihajala, potem bo stvar lažja.

Na lanskem mednarodnem čebelarskem kongresu v Bukarešti smo se sestali uredniki vseh čebelarskih listov na svetu. Pogovorili smo se o sodelovanju, zlasti pa o zamenjavi listov, o izdajanju čebelarske znanstvene literature, o obveščanju, o knjigah in še o drugih stvareh. Pri tem smo se sporazumeli, naj bi bila Praga nekako čebelarsko obveščevalno središče, kjer bi zbirali vso čebelarsko dokumentacijo in literaturo ter jo potem posredovali drugim deželam. Taka mednarodna srečanja so zelo koristna, saj se tu srečujemo z uredniki drugih čebelarskih listov in izmenjamo z njimi marsikako koristno misel. Pri tem smo lahko ugotovili, da naš list po svetu prav tako dobro poznajo kot našo čebelo. Vse to nam je lahko samo v ponos.

Zaključujem z željo, da bi me tudi v prihodnje slovenski čebelarji tako vztrajno podpirali s svojimi članki, mi svetovali, pri tem pa tudi odkritosrčno povedali, kaj ni bilo prav, kaj jim ni bilo všeč in kaj naj bi še storili, da bi bil list še boljši. Lepa hvala uredniškemu odboru za vestno sodelovanje in pomoč, zlasti pa našemu neutrudnemu predsedniku Valentinu Benedičiču in tovarišu Jožku Šlandru, ki se ni prav nikoli ustrašil dolge poti in prišel iz Celja na vsako uredniško sejo. Lepa hvala profesorju Slavku Raiču za sodelovanje in nasvete, tovarišu Majcnu in profesorju Rometu in ne nazadnje srčna hvala tovarišu Wallasu, ki je brezplačno in vselej z dobro voljo napravil nešteto poti v tiskarno in k meni na dom, da je šlo vse hitro od rok. Brez pomoči vseh teh ljudi naš list prav gotovo ne bi tako redno izhajal. Prisrčno pa se moram zahvaliti tudi številnim sodelavcem, ki so pošiljali svoje prispevke in s tem pripomogli, da je bil naš list še bolj pester in zanimiv.

NAŠE ČEBELE V AVGUSTU

JULIJ MAYER

Ko pišem te vrstice, je kostanj v najlepšem cvetju in čebele ga močno obletavajo. Iz mnogih krajev poročajo, da je povsod zamedila hoja, vsakodnevne plohe pa mano sproti izpirajo in čebele skoro nimajo bere. Če pa bo v kratkem nastopilo toplo sončno vreme, se utegne spremeniti v dobro in hoja bo zamedila.

Ob dobri hojevi paši imamo letos zadnjo priložnost, da nam zgrade družine vsaj po eno satnico. Gradilno nagnjenje za pomladni razvoj je sicer že splahnelo, vendar je v družini še vedno mnogo čebel, katerih voskovne žleze še niso izčrpane. Če potisnemo v sredino medišča satnico, je to za čebele prazen prostor med sati. Satnico bodo nadvse lepo izdelale in jo napolnile s hojcem ter kmalu pokrile. Vendar pripominjam, to satje ni sposobno za točenje, ker se zaradi krhkosti hitro polomi. Sat spravimo kot rezervno zalogo, da ga ob pomladnem razvoju porabimo pri širjenju gnezda. Ob času, ko na pomlad čebele že močno letajo, jim hojavec ne bo škodoval zaradi neprebavnih snovi, ki jih vsebuje.

Pred nami sta še otava in ajda — letošnji zadnji vir večjega donosa obnožine. Upajmo, da bo vreme ugodno in da bodo čebele prinesle obilo obnožine. Ta bo ostala v zimskem gnezdu kot zlata rezerva in prišla izredno prav spomladi pri vzreji mladega rodu. Morda pa bo avgusta zamedila tudi hoja. Sicer pa nam prinaša ta mesec izredno važno in odgovorno nalogo. Družinam moramo pomagati, kajti prav sedaj polagamo temelje za njihovo moč v prihodnji pomladi.

Sicer nam že same čebele nakažejo, kdaj moramo začeti s pripravami za zimo. Kadar se tudi močni plemenjaki otesajo trotov, so družine same že sredi priprav za zimo. Poglejmo kar v panje, pa bomo koj opazili spremembo. Čebele kopičijo med tik nad zalego in vsako celico takoj pokrijejo, kakor hitro je polna. V plodišču je sicer res vedno dovolj medu, a nikdar ga ne zadelajo tako hitro kot sedaj. Pokriti med pa je nedotakljiva zaloga, ki jo čebele načnejo res šele v najs krajnejši sili. Tudi obnožina je natrpna okrog zalege. Zaradi tega se prostor za zaleganje vedno bolj krči in zožuje. Vse skupaj pa je nekako smotrno zaključena enota na čim manjšem prostoru, pripravljena za dolge zimske mesece.

Plemenjake še enkrat pregledamo, če imajo zalego v redu. Družine morajo biti močne in živalne, da bodo izkoristile tudi najmanjšo jesensko pašo. Mladice iz te dobe so prave nosilke pomladnega razvoja. Zato predudaren čebelar v brezpašnem avgustu pomaga plemenjakom s krmljenjem na zalego in s tem prisili matice, da obilneje zalegajo.

Iz razmišljanj, ki sem jih razpredal v 4. številki Čebelarja, je razvidno, da je rentabilnost panja, to se pravi njegov uspeh, odvisen edino le od absolutne moči družine. Moč družine pa je zopet odvisna od matice oziroma od njene starosti, od sposobnosti za množično zaleganje in ne nazadnje od podedovanih lastnosti. Kjer skrbimo, da zalegajo matice tudi v brezpašni dobi, tam ostanejo družine na višku svoje moči. Take družine bodo tudi

ob najmanjših pašah nabrale še nekaj zaloge, medtem ko bodo nabrali slabiči komaj zase.

Zato sedaj združujemo slabiče, ki se zaradi tega ali drugega razloga niso dovolj razvili. Sicer je res, da najbolje prezimijo tiste družine, ki imajo svoje lastne čebele, vendar tu ne gre toliko za odnose ožjega sorodstva med čebelami in matico kot za tisto notranjo harmonijo med čebeljo skupnostjo. Čebele različnih družin pa imajo sedaj še dovolj časa in priložnosti, da se tesno združijo in zažive skupno življenje in dobro vključijo v enovito delovno skupnost.

V kolikor tega že prej nismo izvedli, je sedaj zadnji čas, da iz plodišča odstranimo staro satje, ki je pogosto polno bolezenskih klic. Poleg tega se družine v starem satovju ne razvijajo povoljno. Z združevanjem slabičev dosežemo dvoje: močno družino z obilico mladic, novemu plemenjaku pa uredimo gnezdo iz samega mladega satja.

Dodatek urednika: Ako imamo v bližini ajdo, bodo prinesle čebele z nje zadosti obnožine in morda tudi nekaj medicine, če bo zamedila. Še vedno upamo, da se nam ta izredno medovita rastlina ni izneverila. Matice bodo na ajdovi paši pridno zalegale in družine bodo šle v zimo z mladimi čebelami. Kjer pa ni nobene paše, tam začnimo takoj krmiti na zalego ali pa prepeljimo čebele na ajdovo pašo. Če na tej morda ne bodo nabrale medu, bodo dobile vsaj obnožino, tako da bo matica zalegla. Manjkajočo zimsko zalogo bomo prav lahko nadomestili s sladkorjem, obnožine pa nikakor ne. Prav te morajo imeti čebele sedaj jeseni dovolj na razpolago. Priporočamo, da dobi vsak panj na jesenski paši vsaj 2 kg suhega sladkorja ali medenega testa. Ko bodo družine to porabile, dodamo drugega. Tako bodo matice dobro zalegale in družine bomo zazimili z obilico mladih in zdravih čebel, ki so porok za dobro prezimljenje in uspešen razvoj v prihodnji pomladi.

Pazimo na rezervne družinice in prašilčke. Tudi v njih morajo mlade matice dobro zalegati. Zato krmimo tudi te družine. Le mlade jesenske čebele bodo dobro prezimile in družinice bodo potem spomladi zdrave in močne. Kdor je vzrejal, naj sedaj izprazni plemenilnike in zamenja starejše ter slabše matice z mladimi. Zdaj na jesen, ko čebele vsepovsod stikajo za medicino, nam plemenilčke prav rade izropajo.

V brezpašni dobi pred cvetenjem ajde lahko preventivno pokladamo nosečim družinam nosečim ali pa fumidil. Pazimo pa, da ti dve zdravili ne zaideta v zimsko zalogo ali pa v medišče. Zato pokladajmo sedaj v manjših obrok! Čebele morajo zdravilni sirup sproti porabiti zase ali pa za zalego.

AFORIZMI

Po redu in snagi spoznaš pridnega čebelarja,
po uspehu pa mojstra — medarja.

Nobena oblast in nobeno kraljestvo
ni tako urejeno kot čebelje občestvo.

Če te čebele preganjajo, brate,
najbolje storiš, če pokažeš podplate.

NATANČNI POSKUSI O STRUPENOSTI SEVINA ZA ČEBELE

DR. ING. JOŽE MAČEK

V neizprosni tekmi za vedno nova in učinkovitejša sredstva proti škodljivcem na gojenih rastlinah, ki jo vodijo kemijski koncerni, smo pred nekaj leti dobili nov pripravek iz skupine karbamatov, ki ima trgovsko ime, po katerem ga poznamo — sevin. Njegova kemična sestava je: 1-naftil-N-metilkarbamat. Sevin se je kar kmalu uveljavil v varstvu rastlin. Za toplotno živali in človeka je zmerno strupen. 50 % smrtna doza (količina pripravka, zaradi katere pogine polovica poskusnih živali) je pri podgani 500 do 700 milijonink. Svoje učinkovitosti ne zgubi prav kmalu. Karenčna doba (t. j. doba čakanja od škropljenja do tedaj, ko smemo brez skrbi uživati z njim škropljeno sadje) je krajša kot pri drugih sorodnih sredstvih (DDT pripravki 5 tednov, paration 3 tedne). Zaradi svojih prednosti se je uveljavil kot izvrsten pripravek proti jabolčnemu zavijaču in v vinogradih proti grozdnim sukačem.

Čeprav škode proti omenjenim škodljivcem v obdobju, ko ogrožanje čebel ni tako veliko, npr. pri škropljenju pred cvetenjem sadnega drevja in po njem, so kljub temu čebelarji kmalu začeli tožiti o zastrupitvah čebel zaradi sevin.

Tudi pri nas je o močni strupenosti sevin za čebele pisal čebelar Franc Janežič iz Police pri Grosupljem v 3. št. letošnjega Slovenskega čebelarja. Njegovi poskusi so brez dvoma duhovito zastavljeni in poučni. Kažejo nam, kako je mogoče s prav skromnimi sredstvi dognati strupenost določene kemične pripravke. Vendar imajo dognanja iz takih poskusov vrednost le tako rekoč za »domačo rabo«. Za znanstveno točnost in za dokazovanje v sporih imajo dokazno moč le na znanstven način izpeljani poskusi.

S strupenostjo sevin za čebele so se ukvarjali že številni raziskovalci, vendar večinoma le v laboratorijskih okoliščinah, kar je za nas manj zanimivo. Vendar jih je tudi nekaj, ki so preizkušali sredstvo na prostem. R. A. Morse je že leta 1961 poročal o velikih škodah pri čebelah, ki so nastale po uporabi sevin. Nenormalno visoko smrtnost čebel je opazoval še tri tedne po škropljenju. Švicarska raziskovalka A. Maurizio je leta 1962 ugotovila, da sevin ni škodljiv toliko zaradi neposredne zastrupitve ob dotiku kot zaradi svoje dolgotrajne strupenosti. C. A. Johansen je leta 1960 pisal o dobrem učinku odvračalnega sredstva za čebele, ki so ga dodali sevinu. Omeniti moramo, da se rezultati poskusov F. Janežiča dovolj natančno skladajo z ugotovitvami zlasti Morseja in Maurizijeve.

V našem sestavku želimo posredovati bralcem izide poskusov, ki jih je o strupenosti sevin napravil ravnatelj Zveznega zavoda za varstvo rastlin na Dunaju dvorni svetnik prof. dr. ing. Ferdinand Beran v letu 1963.

Pri njegovih poskusih so v rastlinjaku cvetočo facelijo poskropili s sevinom (50 % aktivne snovi v sredstvu), tako da bi na en hektar prišlo v prvem poskusu 1 kg, v drugem pa 1,2 kg aktivne ali učinkujoče snovi, razredčene v 800 l škropiva. Rezultati teh dveh poskusov so razvidni iz tabele 1. in 2.

PRVI POSKUS

Tabela 1

Čas opazovanja glede na škropljenje	Temperatura v °C		Gostota leta na m²	Štev. mrtvih čebel		Pripombe
	znotraj	zunaj		na rastl. ali v njihovi bližini	blizu panjev	
Dan škropljenja						
8,00	21	19	3	2	0	
11,15 škr.	26	25,5	7	10	0	
13,30	25	23	0	71	51	Vrtinčenje, trepetanje mišic, odnašanje mrt- vih čebel iz panja
14,00	26,5	23	0	3	12	
14,30	27	23	0,5	14	26	
15,00	28	23	2	11	18	
15,30	26	23	0,5	30	0	
16,00	26	23	1	11	4	
1. dan po škr.						
9,30	22	23	1,5	365	207	
13,15	29	27	6	222	153	
2. dan po škr.						
10,00	22,5	21	3	350	498	
16,15	26,5	23	3	148	723	Od tega 620 mrtvih čebel v panju
Skupaj				1.237	1.692	

DRUGI POSKUS

Tabela 2

Čas opazovanja glede na škropljenje	Temperatura v °C		Gostota leta na m²	Štev. mrtvih čebel		Pripombe
	znotraj	zunaj		na rastl. ali v njihovi bližini	blizu panjev	
Dan škropljenja						
8,00	21	19	5	23	0	
10,30	26	25	12	0	0	
11,00 škr.	26	25	12	0	0	
12,00	28	26	—	28	5	Zelo močno vrtinčenje trepetanje mišic, odme- tavanje mrtvih čebel iz panja
13,00	30	26	2	67	12	
14,00	31	26	3	90	22	
15,00	30	26	2	69	29	
16,00	30	26	1	206	25	
17,00	28	25	0	92	24	
1. dan po škr.						
8,30	22	19	0	344	1.200	Od tega 900 mrtvih čebel iz panja
13,00	26	24	2	227	28	
17,00	26	24	0	95	15	
2. dan po škr.						
8,00	18	16	0	211	104	
11,30	16	17	0	35	9	
4 dni po škr.						
8,00	19	19	0	140	69	
Skupaj				1.627	1.542	

Na prostem so škropili na polhektarski njivi cvetočo facelijo. Vzeli so enak trgovski pripravek sevina le s 600 g učinkovite snovi na hektar v 500 l vode. Tabela 3 kaže učinek tega poskusa.

POSKUS NA PROSTEM

Tabela 3

Čas opazovanja glede na škropljenje	Tempe- ratura °C	Gostota leta na m²	Mrtve čebele v bližini panja		Druga opazovanja
			A	B	
Dan škropljenja					
10,00	19	6	0	0	Odnášanje mrtvih čebel iz panja, vrtničenje in trepetanje mišic zastrupljenih čebel * večje število mrtvih čebel v panju, ki pa jih ni bilo mogoče šteti, ker so bile čebele zelo napadalne
10,30 škr.	20	6	0	0	
12,00	23	1	1	21	
13,00	25	1	2	19	
14,00	26	0	*	*	
15,00	25	0	*	*	
16,00	24	0	681	1.235	
1. dan po škr.					
8,00	17	0	1	3	
9,30	23	1	0	0	
14,15	28	0	0	0	
15,30	27	0	0	0	
2 dni po škr.					
9,00	20	1	270	575	
13,00	22	2	0	0	
16,00	22	3	0	0	
3 dni po škr.					
6,00	17	0	125	166	
14,00	21	5	16	25	
Skupaj			1.096	2.044	

Iz prikazanih tabel je brez posebne dolge razlage razvidna huda strupenost sevina. Sicer so smrtnost čebel opazovali le štiri oziroma tri dni po škropljenju, vendar bi bilo mogoče po številu mrtvih čebel pri zadnjem opazovanju po podatkih drugih raziskovalcev pričakovati še v naslednjih dneh nenormalno smrtnost. Razlika med skupnim številom mrtvih čebel v tabeli 1 in 2 kaže, da je tudi količina strupa, ki pride na hektar, precej pomembna.

Beran je primerjalno poleg sevina raziskoval še strupenost DDT-pripravkov in parationa. S tako imenovanim indeksom (kazalcem) vsote nevarnosti (ki ga izračunavajo iz strupenosti ob dotiku in strupenosti ob zaužitju strupa) je pokazal, da je sevin ob omenjenih treh sredstvih daleč najbolj strupen. Indeks znaša za sevin 101,5, za paration 32,4 in za paration 1,47.

Kot je iz povedanega razvidno, je sevin za čebele bolj strupen kot nekatera druga sredstva. Zato naj čebelarji skušajo vplivati na sadjarje, da bi uporabo tega sredstva sploh opustili, ker ima še druge neugodne vplive. Pri pršici ali rdečem pajku, zelo pomembnem škodljivcu v sadnih nasadih, povzroča dedne spremembe. Pod njegovim vplivom se spremeni

stalno razmerje med samci in samicami v korist samice, kar pomeni, da pospešuje širjenje tega nevarnega škodljivca. Tega pa si gotovo noben sadjar ne želi. Sevin je torej sredstvo, ki s svojim sicer odličnim delovanjem proti jabolčnemu zavijaču povzroči tudi škodo v naravnem ravnotežju, s tem da se z njim zastrupljajo čebele in širijo pršice ali rdeči pajki.

Pripomba: Tov. F. Janežiču sem pisal, da je v zmoti, če meni, kot je zapisano v njegovem članku v 6. vrstici od zadaj: »Saj je naštetih v knjigah več drugih prav tako učinkovitih in nestrupenih škropiv«, da obstoje kemična sredstva proti jabolčnemu zavijaču, ki ne bi bila strupena za čebele. Iz strokovnega slovnega, ki ga tu ne bi navajali, je razvidno, da so vsa sredstva proti jabolčnemu zavijaču istočasno strupena za čebele, razlikujejo se le v stopnji strupenosti. Zdelo se mi je potrebno opozoriti na to, da ne bi kdo od čebelarjev mislil, da pri nas zares obstoje za čebele nestrupena sredstva proti jabolčnemu zavijaču.

S ČEBELAMI IN ČEBELARJI SKOZI STOLETJA

LEOPOLD DEBEVEC

Leto 1909. Zastopniki slovanskih čebelarjev so se zbrali na prvem vse-slovanskem čebelarskem kongresu v Sofiji. Drugi tak kongres je bil leta 1911 v Beogradu, tretji leta 1912 v Moskvi. Četrti, prvotno določen za leto 1913 v Pragi, nato pa preložen za čas med 8. in 16. avgustom 1914, je bil zaradi splošne mobilizacije ob izbruhu prve svetovne vojne odpovedan. Sicer se pa naši tedanji čebelarski prvaki slovanskih čebelarskih kongresov niso udeleževali, pač pa podobnih nemških čebelarskih zborovanj in razstav. Zato so povsem upravičene pikre besede, ki jih je tem ljudem zapisal v uvodu k svoji »Zbirki čebelarskih izrazov« p. Walter Šmid (dasiravno sam Nемец!): »Nemčevanje je pri njih posebno razvito: ni čuda, saj se učimo čebelarstva dandanes le pri tujih narodih, mi, potomci slavnih čebelarjev!«*

Naslednji slovanski čebelarski kongresi so bili šele po končani prvi svetovni vojni, in sicer 1927. leta v Pragi, leta 1929 v Poznanju, leta 1934 v Beogradu; do sedmega kongresa, ki je bil določen za leto 1936 v Sofiji, pa ni več prišlo. Pravih sadov ti kongresi po strokovni plati itak niso prinesli, čeprav so se jih v spremenjenih razmerah udeleževali že tudi naši čebelarski voditelji. Sklepov ni nihče uresničeval, ker pač ni bilo primerne organa, ki bi usklajeval in usmerjal tozadevno delo. Sicer so res že pripravljali nekak stalen sekretariat s sedežem v Pragi, toda kakor mnoge druge je tudi uresničitev te zamisli zopet preprečila vojna in fašistična okupacija.

Nosemavost je sicer že od nekdaj gospodarila tudi po naših čebelnjakih. kako leto v hujši, drugo zopet v milejši obliki, a se naenkrat kar za nekaj let potajila ter jo čebelarji niso spregledali. To zahrbtno bolezen je odkril, proučil in čebelarjem opisal mladi asistent na bavarskem dežel-nem zavodu za čebelarstvo v frankovskem vseučiliškem mestu Erlangen in jo imenoval Nosema apis Zander. Na Slovenskem so se začeli globlje zani-

* Podčrtal L. D. Priloga k 7. številki Slovenskega čebelarja 1905.

mati za to bolezen šele nekako pred 30 leti, potem ko je po prvi svetovni vojni povsem uničila nekaj večjih čebelarstev (Mesarjevo, Humekovo).

Leto 1910. Anton Žnideršič (1874—1947), velečebelar in izvoznik čebel v Ilirski Bistrici, je v Slovenskem čebelarju opisal svoj novi panj, ki ga je sistematično preizkušal že od leta 1904. Sestavil ga je po zgledu Albertijevega listovnega panja, opremil pa s satniki Gerstungove mere ter opravljal po Preussu ter v ta namen določil pravila za tako imenovano predstavljanje. Novi panj (AŽ-panj) je imel mnogo prednosti pred dotedanjimi ter bil čebelarjem takoj močno všeč. Ob vsestranski in krepki podpori društvenega odbora in močni ustni in pismeni propagandi se je panj naglo razširjal ter v pičem desetletju domala izpodrinil vse druge vrste panjev s satniki, ki so se tedaj šopirile po naših čebelnjakih: panje nemške normalne mere, pavlinovce, virijentovce, dunajčane, drorijevce, neiserjevce in gerstungovce. Tudi nekaj tekmecev, ki so se pozneje skušali uveljaviti, je temeljito potisnil ob stran ter postal in vse do danes ostal enotni slovenski panj. AŽ-panj je sicer za vedno pregnal iz naših čebelnjakov romantično nastrojenje nekdanjih »muharjev«, zato pa pripomogel, da se je tudi v naši čebelarski stroki uveljavila gospodarska plat. Žnideršič je s svojim panjem prišel ravno v pravi čas, ko je s pešanjem čebelarske trgovine (izvoza naših čebel) naraščala potreba po pripravnem panju, ki bi dajal čebelarjem namesto nepotrebnih rojev kar največ medu. Žnideršič je izdeloval in razširjal take panje na 7 satov tudi brez medišča. Bili so to zelo preprosti in ceneni panji, posebno prikladni za roje in tudi za trgovino s čebelami, zato so dobili ime eksportni panji, pozneje pa kar polovičarji. Novi AŽ-panj so prodajali tedaj po 12 kron, medtem ko je bila cena plemenjaka v kranjčju 8—10 kron. Pri popisu prebivalstva in živine so na Kranjskem to leto našeli 52.694 čebeljih družin.

Avstrijska vlada je to leto končno oprostila davka sladkor, namenjen za zasilno jesensko dokrmljenje čebel (krmljenje na zalogo). S takim sladkorjem so poslej čebelarska društva redno oskrbovala čebelarje, kadar čebele niso nabrale zadostne zimske zaloge.

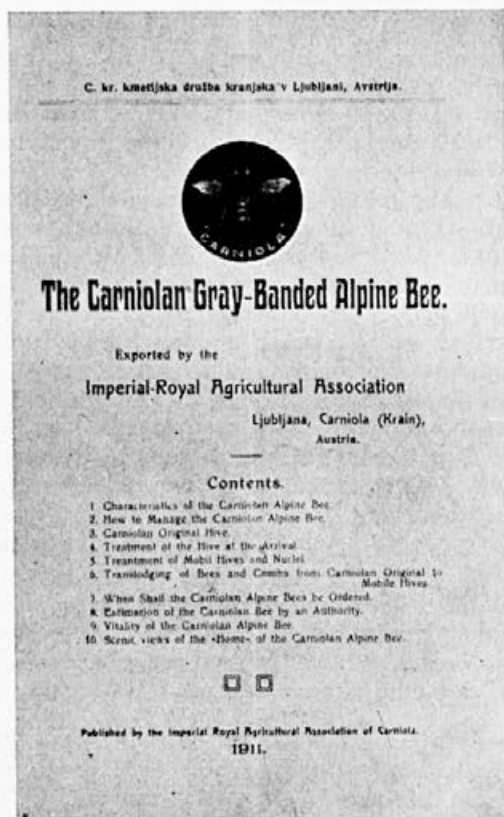
Leto 1911. Zaradi prenasíčenosti tržišča in nesolidnosti čebelarskih trgovcev pa tudi iz drugih razlogov je pričel v prvih desetih letih izvoz naših čebel pešati. Da bi izvoz naših sivk podprla, je Kmetijska družba kranjska na pobudo mladega izvoznika čebel Jana Strgarja izdala v angleškem jeziku propagandno brošurico *The Carniolan Gray Banded Alpine Bee* ter jo razpošiljala po svetu. Sprejeta naročila za čebele in matice pa je prepuščala Strgarju v Bohinju.

Leto 1912. Slovensko čebelarsko društvo za Spodnjo Štajersko je priredilo od 15.—19. septembra za svojo dvajsetletnico jubilejno čebelarsko razstavo v Celju. Razstava, za katero so izdali celo poseben Imenik na 48 straneh, je lepo uspela. Razstavljalcev je bilo 114, obiskovalcev nad 1500.

Leto 1913. Koroški čebelarji, ki so imeli od leta 1906 svojo prvo podružnico (družino) v Rožeku, so si osnovali Slovensko čebelarsko društvo za Koroško ter v 24 podružnicah zbrali nad 300 članov.

Po vojni 1914—1918 je društveno delo pod dveletno jugoslovansko upravo lepo napredovalo (20 podružnic s 613 člani), toda nesrečni plebiscit je napravil vsemu konec.

Leto 1914. Tudi goriški čebelarji niso hoteli zaostajati ter so tik pred vojno ustanovili samostojno Slovensko čebelarstvo za Goriško. Po

vojni, ki je najhuje divjala prav na njihovem ozemlju in čebelarstvo povsem uničila, so društvo obnovili in zbrali okrog 300 članov. Zaradi razmer pod novimi gospodarji se je leta 1921 društvo preosnovalo v Slovensko čebelarstvo zadrugo za Julijsko Benečijo; po zmagi fašizma pa je morala tudi ta prenehati. Šele trideset let pozneje so goriški in primorski čebelarji spet poprijeli za delo, ko so se po izgonu okupatorjev spet vključili v skupno organizacijo slovenskih čebelarjev.

Leta 1914—1918. Med prvo svetovno vojno se je društvena dejavnost omejila malone izključno na izdajanje Slovenskega čebelarja in preskrbovanje neobdavčenega sladkorja za prehrano čebel. Z delom so prenehale

tudi opazovalne postaje. Ostali pa so temelji in na teh so čebelarji po vojni, prosti tisočletnih tujčevih spon, gradili dalje.

S člankom »Resnici na ljubo« je v Slovenskem čebelarju 1915 razborit začetnik sprožil živahno polemiko o AŽ-panju. Vsi naši tedanji pomembnejši čebelarji so se kot en mož zavzeli za AŽ-panj in njegove prednosti ter takrat za vselej razpršili pomisleke zadnjih omahljivcev, ki se še niso mogli odločiti zanj.

Leto 1919. Po končani vojni je zanimanje za čebelarstvo izredno naraslo; število članov se je malone podvojilo ter doseglo doslej najvišje število (3305).

Osrednje slovensko čebelarsko društvo se je sedaj močno razmahnilo, posebne skrbi so bili deležni koroški čebelarji. Leto dni pozneje so se vsa deželna društva združila v Čebelarsko društvo za Slovenijo (ČDS), deželna vlada za Slovenijo pa je ustanovila mesto potovalnega učitelja za čebelarstvo in imenovala na to mesto učitelja Jožeta Okorna. Leta 1921 je imenovala še drugega za Štajersko, znanega čebelarja Jana Jurančiča.

Leto 1920. Znanstvenik John Rennie iz Aberdeena na Škotskem je dognal, da povzroča pršičavost neka pršica. Pršičavost, bolezen odraslih

čebel, so dotlej imenovali Acarine ali tudi bolezen Isle of Wight, po angleškem otoku, na katerem so jo leta 1904 prvič opazili. Imenoval jo je Tarsonemus Woodi, a so ji pozneje dali pravilnejše ime Acarapis Woodi. Naše čebelarje je o pršičavosti prvi poučil Jan Strgar v SČ 1923.

Pri štetju prebivalstva in živine so to leto v Sloveniji našeli 59.502 čebelji družini.

Leto 1921. Na zborovanju delegatov vseh jugoslovanskih čebelarskih organizacij v Osijeku so ustanovili Zvezo jugoslovanskih čebelarskih dru-

Naš panj.

Opis in praktičen navod, kako
naj čebelarimo v njem.

Po lastnih izkušnjah za slovenske čebelarje
priredil

Anton Žnideršič,
čebelar v Ilirski Bistrici.

Pojasnjeno s 107 podobami.

Ljubljana 1925.

Samozaložba.

Tiskala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

štev. Za prvega predsednika je bil izbran Martin Humek, podpredsednik ČDS in urednik SČ.

Leto 1922. Ob svoji 25. obletnici je priredilo ČDS od 3.—10. septembra jubilejno čebelarsko razstavo v Ljubljani. Razstavljalo je 85 čebelarjev, obiskovalcev pa so našeli okoli 2000. Ob tej priložnosti je v Ljubljani zasedal tudi prvi kongres jugoslovanskih čebelarjev.

Zaradi močnega povpraševanja po čebelarskem berilu so to leto v naglici izdali nov natis (3. izdajo) Janševega »Popolnega nauka o čebelarstvu« v prevodu Fr. Rojine z dodatkom »Albertijev Žnideršičev (AŽ) panj in kako v njem čebelarimo«, ki ga je napisal M. Humek. Knjižico je založila Jugoslovanska knjigarna.

To leto je tudi edini naš zagovornik Kuntzschevega panja (dvojčka) prof. Davorin Beranič napisal, izdal in založil brošurico Temelji uspešnega čebelarstva s posebnim ozirom na vzrejo matic, v Celju 1922.

Poskus uvedbe novega panja pa ni uspel.

Leto 1925. Ugodnost železniškega prevoza čebel na pašo po znižani tarifi, ki so jo dotlej uživali čebelarji le na železnicah v Sloveniji, je bila razširjena na vso mrežo jugoslovanskih železnic. To leto je Anton Žnideršič obširneje opisal svoj panj in nadrobno obrazložil, kako v njem čebelarji. Knjigo Naš panj je založil sam.

(Še pride)

NEKAJ POIZKUSOV O MEDENJU AJDE

TIHOMIR DONSKI

Zadnje čase žalostno opažamo, da naša stara prijateljica in zaveznica ajda ne medí skoraj nič ali pa zelo malo. Predvsem zadnja leta vse bolj odpoveduje. Starejši čebelarji se še gotovo spominjajo odličnih letin, ko je bil dnevni donos na njej tudi po več kilogramov. Ni bilo tako slabe letine, da ne bi bile dobile čebele na njej vsaj zimsko zalogo. Danes pa da le še nekako dražilno krmljenje in nič več. Pomembna je le še toliko, ker dobe čebele na njej tako potrebno obnožino, ki jo v tem času zelo potrebujejo. Zato se okrepe čebelje družine z novimi rodovi mladice, ki so porok za uspeh v prihodnjem letu.

Toda sedaj se vprašajmo, zakaj ajda tako slabo ali skoraj nič ne medí.

Na to je težko odgovoriti. Vemo, da so glavni faktorji, ki vplivajo na njeno medenje, primerna zemlja, dovoljna vlaga in toplota. Če je izpolnjeno vse to, potem ajda izorno medí. Iz tega lahko sklepamo, da manjka danes naši ajdi eden izmed teh faktorjev. Res je, da jo sejejo danes v mnogo manjšem obsegu kot nekoč, toda kljub temu so znani kraji, kjer daje kljub precejšnjim zasejanim površinam slabo pašo. O njenem slabem medenju je bilo že mnogo napisanega v našem listu, a povsod so se pisci držali v glavnem samih ugibanj brez vsakih znanstvenih utemeljitev. Največkrat so tožili, da se je izrodila, drugi so dolžili vreme, tretji pa umetna gnojila in ne vem, kaj še vse.

Da bi skušal odgovoriti na vprašanje, zakaj ajda tako slabo medí, sem napravil sam v tej zvezi nekatere poizkuse. Za to sem izbral sedem premičnih parcel velikosti 1 m². Večjih parcel nisem mogel vzeti, ker jih potem ne bi bilo mogoče med poizkusi prenašati. Tem parcelam sem dal različno zemljo in jih ob običajnem času zasejal z ajdo. To je bilo 10. julija. Pri vsem tem sem upošteval, kolikor se je le dalo, naravne potrebe. Za poizkuse sem vzel gozdno zemljo, pravo strniščno zemljo in zemljo, ki ni bila še nikoli gnojena z umetnimi gnojili. Te vrste zemlje sem potem pognojil z različnimi gnojili: umetnim gnojilom in z naravnimi gnojili. Poizkuse sem delal v dveh različnih skupinah. V prvi skupini sem skušal dognati, kako vplivajo različna gnojila na medenje ajde, če je zemlja različna; v drugi skupini pa sem skušal najti manjkajoči faktor za medenje ajde. Zato sem proučeval vplive primerne temperature in vlage na medenje ajde.

Razlike med gnojeno in negnojeno ajdo se je pokazala kmalu po vzkalitvi. Gnojena ajda je prednjačila pred negnojeno. Ajda na poizkusnih parcelah se je lepo razvijala in pričela okrog 10. avgusta cveteti. Parcele sem postavil v primerni oddaljenosti od čebelnjaka. Takoj sem opazil, da jo čebele normalno obletavajo. Obisk čebel je bil največji ob deveti uri in petnajst minut. Zato sem delal poizkuse potem vedno ob tej uri.

Rezultati prve skupine poizkusov:

Parcela št.	Vrsta zemlje	Gnojena s	Število čebel ob 9.15 uri
1	navadna štrniščna zemlja		9
2	strniščna	hlevskim gnojem	15
3	strniščna	fosforjevim	12
4	še nikoli gnojena	umetnim gnojilom	7
5	še nikoli gnojena	fosfornim gnojilom	15
6	še nikoli gnojena	hlevskim gnojilom	14
7	gozdna zemlja		18

Povedati moram, da sem delal poizkuse sedem dni zapored in potem iz vsak dan zabeleženih rezultatov dobil povprečno število čebel na posamezni parceli. Zato so navedene številke popolnoma točne. Iz vsega je razvidno, da je ajda najbolj medila na parceli z gozdno zemljo, in sicer

Cebelarji iz Krške vasi in okolice pri čebelnjaku tcv. predsednika Žokalja

mного bolj kot na drugih. Tudi hlevski gnoj pospešuje medenje. Predvsem pa je razvidno, da umetna gnojila ne zavirajo medenja, temveč ga pospešujejo. Vzel sem le fosforjevo umetno gnojilo, ker druga za ajdo niso primerna. Za kontrolo drugih parcel sem vzel tudi navadno strniščno zemljo. Ker pa ima tudi ta primesi umetnih gnojil še iz prejšnjih kultur, sem vzel tudi zemljo, ki še ni bila gnojena z umetnimi gnojili. To sem zelo težko našel pri nekem zaostalem kmetovalcu. Na tej zemlji je ajda najslabše medila. S tem sem ovrgel domneve o slabem medenju ajde zaradi uporabe umetnih gnojil. Menim, da so skrbni poizkusi dovolj trden dokaz za to trditev. V bodoče uporabljajmo umetna gnojila ali pa hlevski gnoj! Koristi bomo imeli čebelarji in kmetovalci.

Nato sem se lotil takoj druge skupine poizkusov. V posebnem prostoru sem s kurjenjem peči poskušal ustvarjati tako temperaturo, ki je potrebna za dobro medenje ajde. Poleg tega sem poskrbel za vodno paro, ki je bila nadomestilo za primerno vlago-meglo. To sem pripravil v enaki gostoti, kot jo ima prava megla. V tako pripravljeni prostor sem prenesel zvečer poizkusne parcele s cvetočo ajdo. Seveda sem imel pri tem vso noč nepopisne težave. Predvsem je bilo zelo težko vzdrževati enakomerno in nato proti jutru pojemajočo temperaturo, obenem pa skrbeti za čedalje večjo vlago. Kljub težavam sem vendarle premagal zapreke in v zasnovanem načrtu uspel. Že sredi noči je ajda pričela dišati in ta prijeten vonj je naraščal bolj in bolj. Zjutraj je bil ves prostor poln opojnega duha po njej. Takoj sem vedel, kje tiči zajec. Zjutraj ob devetih in petnajst minut sem parcele prenesel na staro mesto. Že spotoma, ko sem jih prenašal, je bilo ajdovo cvetje polno čebel. Čez nekaj minut sem že lahko zapisal izreden rezultat.

Rezultati druge skupine poizkusov:

Parcela št.	Vrsta zemlje	Gnojena	Število čebel ob 9.15 uri
1	navadna strniščna		24
2	strniščna	s hlevskim	36
3	strniščna	s fosforjevim	41
4	še nikoli gnojena	z umetnim	8
5	še nikoli gnojena	s fosforjevim	23
6	še nikoli gnojena	s hlevskim	39
7	gozdna zemlja		67

Iz tabele je dovolj razvidno, kake rezultate sem dobil pri poizkusih ob primerni vlagi in temperaturi. Prav čudežno je tu medenje ajde na gozdni zemlji, ki se je tu povečalo od prve serije poizkusov za nekajkrat.

Tudi umetna gnojila pokažejo tu v primerjavi z negnojeno zemljo svojo moč, ravno tako hlevski gnoj. Drugo skupino poizkusov sem napravil zaradi prevelikih težav le enkrat. Sicer pa je že prvi poizkus pokazal in nam čebelarjem pojasnil, kateri je glavni vzrok za slabo medenje ajde. To je pomanjkanje toplote in spet toplote. Vidimo, da se ajda ni izrodila, vidimo tudi, da si ne moremo mnogo pomagati z umetnimi gnojili in tudi ne s hlevskimi, čeprav imata prednost. Toda vse te prednosti niso prav nič v primeri s temperaturo. Poizkusi so povzročili v meni pravo revolucijo. Zato upam, da bo ajda nekoč še prav gotovo medila, ker ne potrebuje

drugega kot primerno toploto. Ravno te pa nam vedno bolj primanjkuje. Gotovo pa je, da bomo čez čas spet imeli zelo tople avgustovske noči, kakršne so bile pri nas pred desetletji. Takrat je ajda medila kot nora. S tem bo spet nastopil pri nas čebelarški paradiz.

Čebelarji, zaupajte, ajda se nam ni izneverila!

Vsi poizkusi so bili napravljeni z največjo natančnostjo in z namenom, da bi pomagali razvozlati čedalje večji problem medenja ajde. Uspeli poizkusi so me navdušili, da bi začel reševati še druga vprašanja, ki se pojavljajo v našem čebelarstvu. O tem pa kaj več kdaj pozneje.

Op.ur.: Čebelarju Tihomirju Donskemu, ki v vsej svoji skromnosti ne želi, da bi objavili njegovo pravo ime, iskreno čestitamo k njegovim uspehim poskusom in ga prosimo, naj jih v tej smeri še nadaljuje. Njegov članek bi kazalo objaviti v tuji čebelarški literaturi.

KAKO UNIČUJEJO SADJARJI NAŠE ČEBELE

FRANJO VRČKO

Ce sem kdaj bral, kako se pri škropljenju sadnega drevja uničujejo čebele, si nisem mogel predstavljati, kaj se tedaj s čebelami dogaja. Šele letos sem to videl, ko so občutile škropljenje tudi moje čebele. Imam čebelnjak poleg svojega doma, ki je v neposredni bližini Agrokombinata Stara vas, v tako imenovani Vrbini, kjer so na novo posadili več tisoč sadnih dreves, katera so začeli letos škropiti. Na občnem zboru čebelarskega društva Krško v začetku letošnjega aprila je bil tudi zastopnik tukajšnjega Agrokombinata, s katerim smo se dogovorili za sodelovanje, predvsem pa za to, da bi nas obvestili o škropljenju vsaj dan prej. Zgodilo pa se je ravno nasprotno. Kakih deset dni po tem dogovoru neko jutro nenadoma opazim, da z dvema traktorjema na veliko škropijo, ne da bi nas prej kakorkoli obvestili. Pod sadnimi mladikami je bujno cvetela repica, ki so jo naše čebele močno obletavale. Tudi nečebelar si lahko predstavlja, kaj se je tedaj z našimi čebelami dogajalo. Škropivo, ki je sikalo iz močnih škropilnic, je čebele ne le zastrupljalo, ampak jih je neposredno iz cvetov repice zbijalo v zemljo, od koder se niso več vrnile. Ne bi zameril, ko bi bil jaz od tega kraja ne vem kako oddaljen in me ne bi mogli obvestiti. Nasprotno, sem celo v tako neposredni bližini, da bi me lahko vsakdo poklical. Še zjutraj pred šesto uro, preden so začeli škropiti, je bil čas, da bi me bili obvestili. Čebele še niso letele, ker je bilo hladno jutro in izgube prav gotovo ne bi bile tako strašne. Ne gre pa pri tem samo za moje čebele. V neposredni okolici ima čebele tudi tov. Dular, ki je zaradi malomarnega ravnanja sadjarjev prav tako hudo prizadet. Nič koliko je prizadetih tudi malih okoliških čebelarjev, katerih čebele opravljajo važno delo pri opravevanju sadnega drevja in drugih rastlin. Iz vsega tega ravnanja sadjarjev je razvidno, da so jim čebele deveta briga. Slišimo pa celo izjave, da čebele pri opravevanju sadnega drevja sploh niso potrebne. Vse kaže, da ti ljudje verjetno ne poznajo predpisov o zaščiti čebel, škropijo pa tudi

ob vsakem vetru. Pri vseh naprednih narodih čebelarstvo vsestransko podpirajo. Sladkor za zimsko krmljenje dobivajo čebelarji tamkaj po globoko znižanih cenah. Pri prevozu čebel je čebelarjem priznan popust. Torej povsod gredo čebelarjem na roko. Škropijo pa le s pripravki, ki za čebele niso nevarni. V Sovjetski zvezi priznavajo čebelam ogromno važnost pri opravevanju sadnega drevja in različnih kultur. Pri nas pa je prav nasprotno. Povsod nam mečejo polena pod noge. Namesto da bi nam, redkim čebelarjem, za zahvalo, da se še sploh hočemo s čebelami ukvarjati, pomagali, nam vsepovsod delajo težave. Čebelarstvo ni nobena donosna obrt. Star čebelarški pregovor pravi: Če te čebela v coklah najde, te tudi v coklah pusti. Mi čebelarji, kolikor nas je še ostalo, čebelarimo edino še iz čistega idealizma in ljubezni do čebel. Mladi rod se za čebele ne zanima. Počakajte še deset ali petnajst let, pa boste takrat silno težko našli še kje kakšen panj čebel. Čebelarstva z več tisoč panji so kmalu propadla. Bodočnost imajo le manjša čebelarstva s čebelarji, ki imajo posebno veselje do čebel. Že nad štirideset let se poleg svoje službe ukvarjam tudi s čebelami. Nekdanjih 40 družin sem zadnja leta skrčil na najmanjšo mero. Kakor vse kaže, mi nazadnje ne bo preostalo nič drugega, kot da se še s temi panji odselim od lastnega doma ali pa se od čebel sploh poslovim.

Slovenski udeleženci lanskega mednarodnega čebelarškega kongresa v Bukarešti na izletu v dolini Prahovo. Od leve na desno tov. Bercič iz Ljubljane, tov. Kovač iz Kranja, tov. Benedičič in Senegačnik ter tov. Žust z Rakeka. V ozadju je rezidenca nekdanjih romunskih kraljev v Sinaji

IVAN GRUBIČ

20. decembra lani smo položili k večnemu počitku na pokopališču v Brežicah šefa podjetja Petrol v Brežicah in znanega čebelarskega strokovnjaka Ivana Grubiča iz Sentlenarta pri Brežicah.

Pokojnik se je rodil 19. avgusta 1912 v Brežicah. Čeprav je imel odgovorno in težko službo, je z veliko ljubeznijo čebelaril. V sebi pa je že nosil kal zahrbtni bolezni. Kljub utrujenosti je ves svoj prosti čas z izredno ljubeznijo in nenehno voljo posvečal procvitu čebelarstva. Na svojem domu je imel izredno lepo urejen čebelnjak. Pokojnik je bil prvi organizator čebelarstva v teh krajih, ustanovitelj in dolgoletni predsednik čebelarskega društva v Brežicah vse do svoje smrti. Z vso svojo prikupnostjo in nesebičnostjo je posredoval prav vsem, zlasti pa mlajšim čebelarjem, svojo čebelarsko izkušnost in znanje. Zaradi tega so ga vsi čebelarji zelo cenili in spoštovali.

CD Brežice

FRANC PUST

Čebelarska družina v Dolenji vasi je izgubila najstarejšega čebelarja Franja Pusta, člana čebelarskega društva Ribnica. Pokojnik se je rodil 17. novembra 1882 v Prigorici št. 9, umrl pa je 21. novembra 1965, štiri dni potem, ko je dopolnil 83 let. Čebelaril je od leta 1916 in je bil vedno član čebelarske organizacije. Navadno je imel okoli 20 do 30 čebeljih družin.

Ko so mu pred leti zaradi hude zime pomrle vse družine, je postal žalosten in obupan. Kljub visoki starosti si je ponovno nabavil čebele. Najbolj ga je razveselilo, ko je opazil, da so začele v čebelnjaku iz nekega panja leteti čebele. Brž je pogledal in ugotovil, da se je v praznem panju naselil roj. Potem so mu še nekateri tovariški čebelarji poklonili roje.

A. V.

MIHA TOMSIČ

Ko se je aprila prebujala pomlad, se je za vedno poslovil od nas predsednik naše čebelarske družine tov. Miha Tomšič, rojen leta 1901 na Jami pri Dvoru. Čebelariti je začel l. 1935. Bil je predsednik čebelarske družine Dvor od ustanovitve 1954 pa do svoje smrti. Rad je imel našo čebelarsko organizacijo. Vselej je poudarjal, naj bi ne bilo čebelarja brez strokovnega lista.

Ko sem ga obiskal v njegovi težki bolezni, je večkrat ponovil željo: »Če bom umrl, me boste čebelarji pokopali«. Njegovo željo smo mu izpolnili. 24. aprila t. l. smo ga spremili v njegov zadnji dom pod Sentspavlom.

Čebel. družina Dvor pri Žužemberku

JOZE AJSTER

Ko vse cveti in se prebujala k novemu življenju in ko čebelarji z največjim veseljem opazujejo svoje ljubljenske, je naš tov. Jože Ajster 15. aprila 1966 za vedno zatislil svoje oči.

Čebelaril je celo svoje življenje, saj je že kot mladenič pomagal pri čebelah očetu — takrat v kranjičih, ki mu jih je ob smrti tudi zapustil. Pozneje si je nabavil 70 AŽ-panjev, v katerih je potem čebelaril. Se letošnje pomlad je kuhl vosek. Pri tem opravilu se je prehladil, kar je povzročilo, da so se ure njegovega življenja tako hitro iztekle.

Ni bil poročen, zato se je lahko še bolj posvetil svojim čebelam. Dolga leta je bil predsednik čebelarske družine, zvest naročnik Slovenskega čebelarja in tudi časten član CD Krško polje.

Na njegovi zadnji poti smo ga spremljali tudi čebelarji. Ob odprtem grobu se je poslovil od njega v imenu čebelarske družine Krška vas tov. Zokalj.

Franc Slovneč

POROČILO ZA JUNIJ

Prvi dnevi v mesecu so bili sončni, topli in brez dežja. Pozneje se je vreme spremenilo. Ohladilo se je, kar je povzročilo padavine. Sredi junija je bila v Sloveniji povprečna temperatura med 16 in 18° C. Proti koncu meseca se je temperatura večkrat menjala. To pa je povzročilo hladno in nestalno vreme, ki ni bilo nič kaj ugodno za travniško čebeljo pašo. Medenje hoje so preprečevale nevihte.

Opazovalnice sporočajo:

Breg-Tržič: Dež spral smreko in lipo.

Dražgoše: Družina opazovalnega panja je prelegla. Matica že zalega. Panj je lepo razvit.

Žerovnica-Postojna: Medenje ovira slabo vreme in pogoste nevihte.

Rogatec: 5. junija sem točil po 10 kg cvetličnega medu.

Lovrenc na Pohorju: Gozdne paše ni bilo; imeli smo malenkost travniške in sedaj kostanj.

Selnica ob Dravi: V prvi tretjini mesca je bilo dosti padavin, s kostanja je bil slab donos; v drugi tretjini so bile nevihte in nobenega donosa, potem pa so čebele zelo malo nabrale na kostanju.

Iška vas: 21. junija sem točil 13 kg.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	dnevni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	+410	+ 20	+110	+ 540	+17,0	30	10	—	194
Dražgoše—Šk. Loka . .	+280	— 80	—110	+ 90	+15,0	30	16	—	188
Žerovnica—Postojna . .	+100	+135	— 35	+ 200	+16,0	29	12	—	227
Rogatec	—	+220	+110	+ 330	+19,0	30	14	—	228
Lovrenc na Pohorju . .	+180	— 25	+ 5	+ 160	+18,0	30	19	—	153
Selnica ob Dravi . . .	+155	+ 5	+240	+ 400	+18,0	30	6	—	190
Lovrenc na Drav. polju	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer .	— 40	— 90	—160	— 290	+18,0	28	15	—	105
Bučkovci—Videm	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ob Ščavnici	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota	+ 10	— 50	— 50	— 90	+17,4	30	14	—	174
M. Polana—Lendava . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svibnik—Črnomelj . .	+585	+820	+285	+1690	+19,0	30	9	—	225
Iška vas	+890	+640	—	+1530	+17,5	28	8	—	292
Skofije pri Kopru . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra—Zagreb .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Povpreček	—	—	—	+ 494	—	—	—	—	—

PRESELILA

sta se uprava Zveze čebelarških društev za Slovenijo in uredništvo lista Slovenski čebelar z Miklošičeve ceste 30 v svoje nove poslovne prostore: Ljubljana, Cankarjeva cesta 3/II — desno. Novo telefonsko številko bomo javili v prihodnji številki.

ZAMUDNIKI

Skrajni čas je, da nakažete letošnjo članarino oziroma naročnino na naš naslov: Zveza čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II ali jo vplačate pri blagajni najbližje čebelarške družine, sicer vam bomo morali list ustaviti. Zavedajte se, da je redno izhajanje našega lista odvisno od pravočasnega plačevanja članarine oziroma naročnine.

Tajništva naslednjih društev in družin prosimo za letošnje seznane članstva: Sevnica, Boh. Bela, Borovnica, Kozje, Mačkovci, Slovenj Gradec, Murska Soba, Oplotnica, Velike Lašče, Polzela, Rogaševci, Sempeter v Savinjski dolini, Senčur, Skofja Loka, Šoštanj, Velika Loka, Vuzenica, Sladki vrh in Topolšica.

Tajništvo

NAROČNIKE

ki ne plačujejo naročnine prek čebelarških družin ali društev, prosimo, naj jo zanesljivo nakažejo do 15. decembra vnaprej.

OBVESTILO

Čebelarško društvo na Vrhniki bo priredilo v nedeljo, dne 14. avgusta 1966 v prostorih »Blagajane« tovariško srečanje čebelarjev. Spored: ob 9. uri proslava 60-letnice obstoja čebelarške organizacije na Vrhniki in ogled čebelarške razstave, popoldne pa prosta zabava.

Vsi čebelarji in prijatelji narave, zlasti iz bližnjih čebelarških družin in društev, so vljudno vabljeni.

ČD Vrhnika

ČEBELARJI!

AŽ-panje na 9 in 10 satov izdelujemo solidno in po ugodni ceni. Obodi cin-kani, satniki pa lipovi. Panji so stalno na voljo. Franc Krže, mizarstvo, Vrhnika, Idrijska 3, tel. 70-131.

VAŽNO OBVESTILO GLEDE PAŠE V LIKI

Od 18. do 21. julija so si nekateri naši čebelarji ogledali pasišča v Liki. Ugotovili so, da je povsod suša in da je dež nujno potreben. Na vsem področju od Perušica pa do Medaka in še dalje, kjer raste jesenska vresje, je materina dušica zaradi suše komaj pognala. Druga leta je v tem času že cvetela, zato letos paše na njej ne moremo pričakovati. Jesenska resa, ki je odporna proti suši, pa se še dobro drži.

Žepek je na vsem liškem področju lepo zelen in obeta najboljše, nujno pa potrebuje vlage, brez katere se ne bo mogel razviti in vzcveteti. Po 21. juliju je bilo v posameznih krajih nekaj dežja, ki je žepeku prav gotovo koristil. Do danes (26. julij) pa še nismo prejeli zanesljivih obvestil o količini padavin. Če bo dovolj dežja, utegne žepek zamediti in potem bi imeli lahko zelo dobro pašo, ki jo bo treba vsekakor izkoristiti. Žepek bo začel cveteti okrog 10. avgusta. Čebelarje bomo že nekaj dni prej obvestili po radiu in v dnevnem časopisu.

Da bi ne imeli nepotrebnih stroškov in grenkih razočaranj, svetujemo, naj nihče ne vozi v Liko svojih čebel, preden se ni prepričal o izdatnosti medenja in si poiskal primerne pasišča. Nikar ne kopičimo panjev na enem mestu! Ker so prevozi po železnici dragi, počasni in so povrh zveze z Liko izredno neugodne, priporočamo prevažanje s tovornjaki. V eni noči pridemo lahko v Liko iz kateregakoli kraja v Sloveniji, če prevoz dobro organiziramo. Čebelarji, ki imajo manjše število panjev, naj se združijo v večjo skupino in potem naroče tovornjak. Od skrbne organizacije je odvisen ves uspeh prevoza. Najprimernejša cesta je preko Zagreba, Karlovca, Plitvic in Gospića. Do Gospića je cesta asfaltirana, od tam do Gračaca in dalje pa makadamska in še kar dobra, zlasti pa od Gračaca do Malovana in dalje proti Zrmanji in Kninu.

Vsa podrobna pojasnila dobe naši člani, ki se zanimajo za prevoz, v tajništvu Zveze.

Odsek za izkoriščanje čebelje paše
in za prevažanje pri ZCD

PRODAM

15 nenaseljenih AŽ-panjev. Anton Pu-gelj, Ljubljana-Polje 208.